

Joanne
HARRIS

De
zoetheid
van
perziken

DE FONTEIN

NIEUWE MAAN

1

Iemand heeft me eens verteld dat alleen al in Frankrijk elk jaar een
kwart miljoen brieven bij de doden wordt bezorgd.

Wat ze er niet bij vertelde was dat de doden soms terugschrijven.

9

Dinsdag 10 augustus

Het kwam op de wind van de ramadan. Niet dat ik dat toen wist, natuurlijk. Parijs is winderig in augustus en het stof veroorzaakt kleine derwisjen die over de stoepen draaien en dansen en kleine glinsterende gruisvlekjes op je oogleden en je gezicht achterlaten, terwijl de zon zinderend, als een blind wit oog, aan de hemel staat en niemand zin heeft in eten. Parijs is nu vrijwel uitgestorven, op een paar toeristen na en mensen als wij die zich een vakantie niet kunnen veroorloven. Ook stinkt de rivier en is er geen schaduw, en je zou er bijna alles voor over hebben om ergens blootsvoets in een wei te kunnen lopen of in een bos onder een boom te kunnen zitten.

Roux weet hoe het is, natuurlijk. Roux is niet geschikt voor het stadsleven. En wanneer Rosette zich verveelt, wordt ze ondeugend, en ik maak chocola die niemand koopt en Anouk gaat naar het internetcafé aan de Boulevard St.-Michel om met haar vrienden en vriendinnen te kletsen op Facebook, of ze loopt naar het kerkhof van Montmartre om naar de verwilderde katten te kijken die tussen de huizen van de doden door sluipen, terwijl de zon als een guillotine neerschijnt tussen de smalle schaduwen.

Anouk is vijftien. Waar blijft de tijd? Als parfum dat, hoe goed opgesloten in een fles ook, zo stilletjes vervliegt dat je wanneer je de fles opendraait en kijkt, alleen nog maar een geurende vlek aantreft waar ooit nog genoeg over was...

Hoe is het met je, mijn kleine Anouk? Wat gebeurt er in dat wereldje van jou? Ben je gelukkig? Rusteloos? Tevreden? Hoeveel van deze dagen hebben we nog voordat je de baan van mijn planeet voorgoed verlaat en als een eigenzinnige satelliet wegschiet en richting sterren verdwijnt?

Deze gedachtegang is verre van nieuw. Angst is mijn schaduw sinds de dag waarop Anouk werd geboren, maar deze zomer is de angst groter geworden en in de hitte uitgegroeid tot monsterachtige proporties. Misschien komt het door de moeder die ik heb verloren – en de moeder die ik vier jaar geleden vond. Of misschien komt het door de herinnering aan Zozie de l'Alba, de hartenverslindster, die me bijna alles ontnam en me liet zien hoe kwetsbaar ons leven kan zijn, hoe gemakkelijk het kaartenhuis bij het kleinste zuchtje wind kan instorten.

Vijftien. *Vijftien*. Op haar leeftijd had ik al de hele wereld gezien. Was mijn moeder stervende. Het woord 'thuis' betekende iedere plaats waar we overnachtten. Ik had nog nooit een echte vriend of vriendin gehad. En liefde? Tja, liefde was als de fakkels die 's avonds op de terrassen van cafés branden: een bron van vluchtige warmte, een aanraking, een gezicht dat je half ziet bij het licht van de vlam.

Ik hoop dat Anouk anders zal zijn. Ze is al mooi, hoewel ze zich daar totaal niet van bewust is. Op een dag zal ze verliefd worden. Wat zal er dan met ons gebeuren? Maar er is nog tijd, houd ik mezelf voor. Tot nu toe is de enige jongen in haar leven haar vriend Jean-Loup Rimbault, van wie ze meestal onafscheidelijk is, maar die deze maand weer voor een operatie naar het ziekenhuis moest. Jean-Loup is geboren met een hartgebrek; Anouk praat er niet over, maar ik kan haar angst wel begrijpen. Hij is als de mijne – een sluipende schaduw, een zekerheid dat niets blijvend is.

Ze heeft het nog wel eens over Lansquenet. Hoewel ze hier best gelukkig is, lijkt Parijs meer een halteplaats op een nog niet verkennde route dan een thuis waarheen ze altijd zal terugkeren. Natuurlijk is een woonboot geen huis – hij mist de overtuiging van metsel-specie en steen. Ook herinnert Anouk zich, met de eigenaardige nostalgie van heel jonge mensen, in rozige kleuren de kleine chocolaterie tegenover de kerk, met zijn gestreepte luifel en het met de hand beschilderde uithangbord. En ze krijgt een weemoedige blik in haar ogen wanneer ze spreekt over de vrienden die ze heeft achtergelaten, Jeannot Drou en Luc Clairmont, en over de straten waar je 's nachts zonder angst doorheen kunt lopen en over voordeuren die nooit op slot zitten.

Ik zou niet zo angstig moeten zijn, ik weet het. Mijn kleine Anouk is niet erg openhartig, maar in tegenstelling tot veel van haar vriendinnen is ze nog steeds op het gezelschap van haar moe-

der gesteld. Het gaat nog steeds goed tussen ons. We hebben samen nog steeds plezier. Lekker met zijn tweetjes in bed, met Pantoufle als een wazige vlek in mijn ooghoek, terwijl de draagbare televisie geheimzinnige beelden op de donkere ramen tovert en Rosette met Roux op het dek zit en in de roerloze Seine naar sterren vist.

Roux heeft aanleg voor het vaderschap. Dat had ik eigenlijk niet verwacht. Maar Rosette, die nu acht is en sprekend op hem lijkt, lijkt iets uit Roux te hebben gehaald wat noch Anouk, noch ik uit hem had kunnen halen. Er zijn zelfs momenten waarop ik denk dat ze meer bij Roux hoort dan bij wie ook; ze hebben een geheime taal – van getoeter en gekras en gefluit – waarin ze urenlang bezig kunnen zijn en waaraan niemand deel heeft, zelfs ik niet.

Verder praat mijn kleine Rosette nog steeds niet veel met anderen; ze geeft de voorkeur aan de gebarentaal die ze als kind heeft geleerd, en waarin ze heel bedreven is. Ze houdt van tekenen en rekenen; voor de sudoku op de achterpagina van *Le Monde* heeft ze maar een paar minuten nodig en ze kan grote reeksen getallen optellen zonder ze op te hoeven schrijven. We hebben een keer geprobeerd haar naar school te sturen, maar dat werd niets. De scholen hier zijn te groot en te onpersoonlijk om goed met een speciaal kind als Rosette om te kunnen gaan. Nu geeft Roux haar les en hoewel zijn lesmateriaal ongewoon is, met die nadruk op tekenen, vogelgeluiden en getallenspelletjes, lijkt het haar gelukkig te maken. Ze heeft natuurlijk geen vrienden, op Bam na, en soms zie ik haar met een blik van nieuwsgierig verlangen naar de kinderen kijken die op weg naar school langslopen. Over het geheel genomen hebben we het niet slecht in Parijs, ondanks alle anonimiteit; maar toch verlang ik op een dag als deze, net als Anouk, net als Rosette, weleens naar iets meer. Meer dan een boot op een rivier die stinkt, meer dan deze kookpot vol bedompte lucht, meer dan dit woud van torens en spitsen, of de kleine kombuis waarin ik mijn chocola maak.

Meer. O, dat woord. Dat bedrieglijke woord. Die levensvreter, die ontevredene. Die druppel die de emmer doet overlopen door... ja, wat te eisen?

Ik ben heel gelukkig met mijn leven. Ik ben gelukkig met de man van wie ik hou. Ik heb twee fantastische dochters en doe werk waarvoor ik in de wieg ben gelegd. Het is geen rijk bestaan, maar het helpt het liggeld te betalen en Roux neemt bouw- en tim-

merklussen aan die ons vieren drijvend houden. Al mijn vrienden van Montmartre zijn hier: Alice en Nico, madame Luzeron, Laurent van het cafeetje en Jean-Louis en Paupaul, de schilders. Ik heb zelfs mijn moeder in de buurt, de moeder die ik zo vele jaren verloren waande...

Wat zou ik nu nog meer kunnen wensen?

Het begon onlangs in de kombuis. Ik stond truffels te maken. In deze hitte zijn alleen truffels zonder risico; alle andere dingen kunnen schade oplopen, hetzij door koeling, hetzij door de hitte die overal in doordringt. Tempereer de couverture op de stenen plaat, verwarm hem voorzichtig op de kookplaat, voeg specerijen, vanille en kardemom toe. Wacht op precies het juiste moment waarop eenvoudige kookkunst verandert in een daad van huishoudmagie...

Wat had ik me nog meer kunnen wensen? Ach, misschien een briesje, hoe zacht ook, niet meer dan een kus in mijn nek, waar mijn haar, opgebonden in een slordige knot, al begon te prikken van het zomerzweet...

Een heel zacht briesje. Wat? Daar steekt toch geen kwaad in?

Dus riep ik de wind op – een beetje maar. Een warm, speels windje dat katten schichtig maakt en de wolken doet voortsnelen.

*V'là l'bon vent, v'là l'joli vent.
V'là l'bon vent, ma mie m'appelle...*

Het stelde echt niet veel voor, alleen maar dat kleine windvlaagje en een vleugje bekoering, als een glimlach in de lucht, een verre geur van stuifmeel en specerijen en gemberkoek met zich brengend. Het enige wat ik wilde was de wolken uit de zomerlucht vegen, de geur van andere plekken naar mijn stukje wereld brengen.

V'là l'bon vent, v'là l'joli vent...

En overal op de Rive Gauche vlogen de snoeppapiertjes als vlinders rond en de speelse wind trok aan de rokken van een vrouw die de Pont des Arts overstak, een mohammedaanse vrouw met een gezichtssluijer, een nikab, waarvan je er tegenwoordig zo veel ziet, en ik ving een glimp op van kleuren onder de lange, zwarte sluijer en even meende ik een trilling in de gloeiendhete lucht te zien, en

de schaduwen van de in de wind zwaaiende bomen maakten gekke abstracte patronen op het stoffige water...

V'là l'bon vent, v'là l'joli vent...

Even bleef ze vanaf de brug naar me staan kijken. Ik kon haar gezicht niet zien, alleen maar de met zwart omrande ogen onder de sluier. Ze keek me aan en ik vroeg me af of ik haar ergens van kende. Ik hief een hand op en zwaaide naar haar. Tussen ons lag de Seine en de geur van chocolade die opsteeg uit het open raam van de kombuis.

Probeer me. Proef me. Even dacht ik dat ze terug ging zwaaien. De donkere ogen werden neergeslagen. Ze wendde zich af. En toen was ze verdwenen over de brug, op de wind van de ramadan, een gezichtloze, in het zwart geklede vrouw.

3

Vrijdag 13 augustus

Het gebeurt niet vaak dat je een brief van de doden krijgt. Een brief uit Lansquenet-sous-Tannes, een brief in een brief, bezorgd in onze postbus (woonboten krijgen uiteraard geen post) en door Roux opgehaald, zoals hij iedere dag doet wanneer hij brood gaat halen.

‘Het is maar een brief,’ zei hij tegen me, en hij haalde zijn schouders op. ‘Misschien heeft het niets te betekenen.’

Maar die wind had de hele dag en de hele nacht gewaaid en we hebben de wind altijd gewantrouwd. Vandaag was hij vlagerig en veranderlijk en maakte in de stille Seine kommaatjes van turbulentie. Rosette was nerveus en oefende sprongen op de kade en speelde met Bam aan de waterkant. Bam is Rosettes onzichtbare vriend, hoewel hij niet altijd onzichtbaar is. Althans, niet voor ons. Zelfs klanten zien hem weleens, op dagen als deze, wanneer hij staat toe te kijken vanaf de zijkant van een brug of aan zijn staart aan een boom hangt. Natuurlijk ziet Rosette hem aldoor, maar ja, Rosette is ook anders.

‘Het is maar een brief,’ herhaalde Roux. ‘Maak hem eens open en kijk wat erin staat.’

Ik rolde de laatste truffels voordat ik ze in dozen pakte. Bij onvoorspelbaar weer als dit zijn truffels zo ongeveer het enige wat je kunt maken. Het is hoe dan ook al moeilijk om chocola op de juiste temperatuur te houden, maar op een boot, met zo weinig ruimte, kun je het maar het best zo simpel mogelijk houden. Truffels zijn heel gemakkelijk te maken en de cacao waar ze doorheen gerold worden, voorkomt dat de chocola wit uitslaat. Ik bewaar ze onder de toonbank, bij de bakken met roestig oud gereedschap – moersleutels en schroevendraaiers, moeren en bouten – die zo levens-

echt zijn dat je zou zweren dat ze van metaal waren, en niet gewoon van chocola.

‘Het is nu acht jaar geleden dat we daar zijn weggegaan,’ zei ik, een truffel over mijn handpalm rollend. ‘Van wie is hij eigenlijk? Ik herken het handschrift niet.’

Roux maakte de envelop open. Hij doet altijd wat het simpelst is. Hij is altijd in het nu; speculeren is niet echt iets waar hij zich mee bezighoudt.

‘Hij is van Luc Clairmont.’

‘De kleine Luc?’ Ik herinnerde mij een onhandige tiener, verlamd door zijn gestotter. Met een schok realiseerde ik me dat Luc inmiddels een man moest zijn. Roux vouwde het papier open en las:

‘Lieve Vianne en Anouk,

We hebben elkaar lang niet gezien. Ik hoop dat deze brief jullie bereikt. Zoals jullie weten liet mijn oma toen ze stierf alles aan mij na, inclusief het huis, het geld dat ze bezat en een envelop die ik pas op mijn eenentwintigste verjaardag mocht openmaken. Dat was in april en bij die brief zat dit. Het is aan jou geadresseerd.’

Roux viel stil. Ik keerde me om en zag dat hij een envelop in de lucht hield – onversierd, wit, een beetje versleten, getekend door het voortschrijden van de jaren en de aanraking van levende handen op het dode papier. En daar stond mijn naam, in blauwzwarte inkt, in Armandes handschrift – artroseachtig, gebiedend, nauwgezet.

‘Armande,’ zei ik.

Mijn lieve oude vriendin. Wat vreemd, wat droevig, om nu iets van je te horen. Om de envelop te openen, een zegel te verbreken dat brot is geworden door de tijd, een envelop die jij dichtgelikt moet hebben, net zoals je aan de suikerlepel in je kop chocola likte, opgetogen, gretig, als een kind. Je keek altijd zo veel verder vooruit dan ik, en jij hebt me leren zien, of je dat nu leuk vindt of niet. Ik weet niet goed of ik wel bereid ben te zien wat er in deze mededeling van voorbij het graf staat, maar je weet dat ik hem desondanks zal lezen.

Lieve Vianne, stond er boven aan de brief.

Ik kan haar stem horen. Zo droog als cacao, en zoet. *Ik herinner me nog dat de eerste telefoon in Lansquenet kwam. Tjonge, wat een opschudding gaf dat! Iedereen wilde hem een keer proberen. De bisschop, die hem in zijn huis had, kwam om in de cadeautjes en de steekpenningen. Nou, als ze dat al als een wonder beschouwden,*

moet je je eens voorstellen wat ze hiervan zouden vinden. Dat ik tegen je praat vanuit het rijk der doden. En voor het geval je het je afvraagt, ja, ze hebben chocola in het paradijs. Zeg maar tegen monsieur le curé dat ik dat gezegd heb. Kijk maar of hij inmiddels tegen een grapje kan.

Ik hield even op. Ging op een van de krukjes in de kombuis zitten. ‘Gaat het?’ vroeg Roux.

Ik knikte en las verder. Acht jaar. Daarin kan veel gebeuren, hè? Kleine meisjes beginnen groot te worden. De seizoenen veranderen. Het leven gaat door. Mijn eigen kleinzoon, eenentwintig! Een mooie leeftijd, dat herinner ik me nog wel. En jij, Vianne, ben jij weer verder getrokken? Ik denk het wel. Jij was niet aan blijven toe. Wat niet zeggen wil dat je dat op een dag niet zal doen – houd een kat binnen en hij wil dolgraag naar buiten. Houd hem buiten en hij zit te miauwen dat hij naar binnen wil. Mensen zijn niet veel anders. Daar kom je nog wel achter, als je ooit terugkomt. En waarom zou je, hoor ik je vragen. Ik beweer natuurlijk niet dat ik in de toekomst kan kijken. Of in ieder geval niet zo precies. Maar je hebt Lansquenet ooit een goede dienst bewezen, hoewel niet iedereen dat toen zo zag. Maar toch, de tijden veranderen. Dat weten we allemaal. En één ding is zeker: vroeg of laat zal Lansquenet je weer nodig hebben. Ik kan er echter niet op vertrouwen dat onze koppige curé je zal vertellen wanneer dat het geval is. Doe me dus één laatste plezier. Reis terug naar Lansquenet. Neem de kinderen mee. En Roux, als hij er is. Zet bloemen op het graf van een oude vrouw. Niet uit de winkel van Narcisse, hoor. Echte bloemen, van het land. Groet mijn kleinzoon van me. Drink een kop chocola.

O ja, nog één ding, Vianne. Er stond bij mijn huis altijd een perzikboom die tegen de zijkant van het huis aan groeide. Als je in de zomer komt, zullen de vruchten wel rijp zijn en kunnen ze geplukt worden. Geef er een paar aan de kleintjes. Ik zou het vreselijk vinden als de vogels ze allemaal opaten. En denk erom: alles keert weer. De rivier brengt uiteindelijk alles terug.

*Met alle liefs, zoals altijd,
Armande*

Ik staarde lang naar het papier, hoorde haar stem in mijn hoofd. Ik had hem in mijn dromen zo vaak gehoord, wanneer ik balanceerde op de rand van de slaap; dan hoorde ik haar droge oude-vrouwenlach in mijn oren en hing haar geur – lavendel, chocola,

oude boeken – als verguldsel in de lucht. Ze zeggen dat geen mens ooit sterft zolang er iemand is die zich hem herinnert. Misschien is dat de reden waarom Armande zo heel duidelijk in mijn gedachten blijft, met haar bessenzwarte ogen, haar vrijpostige houding, de rode onderrokken die ze droeg onder de zwarte rouwrokken. En daarom kon ik haar niets weigeren, ook al zou ik dat willen; ook al had ik me voorgenomen nooit meer naar Lansquenet terug te gaan, het dorpje waar we het meest op gesteld waren geweest, het dorpje waar het ons bijna gelukt was te blijven, maar waaruit de wind ons had verdreven, en waar de helft van ons was achtergebleven...

En nu waaide die wind weer. Waaide van over het graf, de bekoorlijke geur van perziken meedragend...

Neem de kinderen mee.

Ach, waarom ook niet.

Laten we het als vakantie beschouwen, dacht ik. Een reden om de stad te verlaten, om Rosette een plek te geven om te spelen, om Anouk de kans te geven oude vrienden terug te zien. En ja, ik mis Lansquenet: de grauwe huizen, de straatjes die naar de Tannes af lopen, de smalle stroken akkerland die zich over de blauwe heuvels uitstrekken. En Les Marauds, waar Armande woonde, de oude verlaten leerlooierijen, de huizen met de gedeeltelijke vakwerkmuren, die verlaten, als dronkaards over de Tannes heen hangen, waar de rivierzigeuners hun boten aanmeerden en langs de rivier hun kampvuren lieten branden...

Reis terug naar Lansquenet. Neem de kinderen mee.

Dat kon toch geen kwaad?

Ik had nooit iets beloofd. Het was nooit mijn bedoeling geweest de wind te veranderen. Maar als je door de tijd terug kon reizen en jezelf kon terugvinden zoals je ooit was, zou je dat dan niet proberen, al was het maar voor één keer, om zo de mogelijkheid te hebben jezelf op de een of andere manier te waarschuwen? Zou je niet van alles en nog wat recht willen zetten? Haar willen laten weten dat ze niet alleen was?

Lees verder in *De zoetheid van perziken*

Eerste druk september 2012
Vierde druk, eerste in deze uitvoering, juni 2019

Oorspronkelijke titel *Peaches for Monsieur le Curé*
Oorspronkelijke uitgever Doubleday, a division of Transworld Publishers
Copyright © 2012 Frogspawn Limited
The moral right of Joanne Harris to be identified as the author of this work has
been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act
1988

Copyright © 2019 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Monique de Vré
Omslagontwerp en -illustratie Studio Jan de Boer, Utrecht
Opmaak binnenwerk V3-Services v.o.f., Baarn
ISBN 978 90 261 4948 1
ISBN e-book 978 90 325 1343 6
NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van
het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan
het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met
bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm,
elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere
wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.